

2. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент. URL : [https://pidru4niki.com/1653042753505/menedzhment/operatsiyna\\_diyalnist\\_resursi\\_protsezi\\_rezultati](https://pidru4niki.com/1653042753505/menedzhment/operatsiyna_diyalnist_resursi_protsezi_rezultati).

УДК 332.14-026.17

**Момот Сергій**  
аспірант  
Черкаський державний технологічний університет  
м. Черкаси, Україна  
**Sergii Momot**  
Postgraduate Student  
Cherkasy State Technological University  
Cherkasy, Ukraine

## ЗАКОНОДАВЧА ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ LEGISLATIVE SUPPORT FOR SOCIALLY RESPONSIBLE BUSINESS BEHAVIOR IN UKRAINE

У суспільстві має бути сформованою підтримка розвитку культури соціальної відповідальності бізнесу, цінуватися будь-які прояви соціально відповідальної поведінки підприємців. Водночас створити, реалізувати та поширити таку культуру можливо виключно на підґрунті законодавчо створеної підтримки соціально відповідальної поведінки, для чого в нормативно-правових актах України мають бути прописаними конкретні інструменти. Враховуючи той факт, що на даний момент жодний Закон України не присвячено безпосередньо стимулюванню соціальної відповідальності суб'єктів господарювання, нами було здійснено пошук та відбір всіх нормативно-правових документів, що з різних боків регулюють соціальну сферу в країні. Ґрунтовне дослідження тексту кожного документу дозволило сформулювати бачення про систему інструментів підтримки соціально відповідальної поведінки бізнесу в Україні на законодавчому рівні (табл. 1).

Таблиця 1

Система інструментів підтримки соціально відповідальної поведінки бізнесу в Україні  
на законодавчому рівні

Назва Закону України	Наявність інструментів підтримки	
	позитивної дії (права, стимулювання)	негативної дії (відповідальність, заборона)
1	2	3
Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» № 4004-ХІІ від 24 лютого 1994 р. [1]	Підприємства, установи і організації мають право на: одержання від органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також відповідних органів і закладів охорони здоров'я інформації про стан здоров'я населення, санітарну та епідемічну ситуацію, нормативно-правові акти з питань забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення та санітарні норми; відшкодування збитків, завданих їм внаслідок порушень санітарного законодавства підприємствами, установами, організаціями та	Обмеження, тимчасова заборона чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій, об'єктів будь-якого призначення, технологічних ліній, машин і механізмів, виконання окремих технологічних операцій, користування плаваючими засобами, рухомих складом і літаками у разі невідповідності їх вимогам санітарних норм; обмеження, тимчасова заборона або припинення будівництва, реконструкції та розширення об'єктів у разі відступу від затвердженого проекту; тимчасова заборона виробництва, заборона використання та реалізації хімічних речовин, технологічного устаткування, будівельних матеріалів, біологічних засобів, товарів

	громадянами	народного споживання, джерел іонізуючих випромінювань в разі відсутності їх гігієнічної регламентації та державної реєстрації, а також якщо їх визнано шкідливими для здоров'я людей;
		обмеження, зупинення або заборона викидів забруднюючих речовин за умови порушення санітарних норм; зупинення або припинення інвестиційної діяльності у випадках, встановлених законодавством; внесення власникам підприємств, установ, організацій або уповноваженим ними органам подання про відсторонення від роботи або іншої діяльності осіб, що порушують норми; вилучення з реалізації небезпечних для здоров'я хімічних та радіоактивних речовин, біологічних матеріалів у порядку, що встановлюється законодавством
Закон України «Про соціальні послуги» № 2671-VIII від 17.01.2019 р. [2]	запитувати та отримувати в органах державної влади та органах місцевого самоврядування інформацію, необхідну для організації надання соціальних послуг; залучати на договірній основі підприємства, установи, організації до надання соціальних послуг; залучати грошові кошти та інші ресурси (людські, матеріальні, інформаційні тощо), необхідні для надання соціальних послуг	Особи, винні у бездіяльності в організації надання соціальних послуг, порушенні вимог законодавства про соціальні послуги, несуть відповідальність згідно із законом
Закон України «Про соціальний діалог в Україні» № 2862-VI від 23 грудня 2010 р. [3]	-	Особи, винні в порушенні законодавства про соціальний діалог, несуть відповідальність згідно із законом
Закон України «Про зайнятість населення» № 5067-VI від 05.07.2012 р. [4]	Сприяння підприємствам, установам та організаціям незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання у професійному розвитку працівників	Роботодавці самостійно розраховують квоту на працевлаштування осіб, яким до настання права на пенсію за віком відповідно до статті 26 Закону України "Про загально-обов'язкове державне пенсійне страхування" залишилося 10 і менше років, з урахуванням чисельності громадян, які на умовах повної зайнятості вже працюють на підприємствах, в установах та організаціях і належать до таких, що неконкурентоспроможні на ринку праці (крім осіб з інвалідністю), та забезпечують їх працевлаштування самостійно. Роботодавці можуть звернутися за сприянням для працевлаштування даної категорії громадян до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції. Обов'язковою умовою дотримання роботодавцями квоти є інформування щороку центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, у встановленому ним порядку

Отже, можемо стверджувати, що затверджених на законодавчому рівні інструментів, які б дієво сприяли активізації соціально відповідальної поведінки представників ділового середовища в Україні на даний момент на існує, що суттєвим чином стримує даний процес.

Саме тому суттєва роль має відводитися всьому спектру можливостей активізації підприємців до реалізації принципів соціальної відповідальності – від підвищення статусу соціально відповідальних підприємств у суспільній думці і до надання матеріальних стимулів і привілеїв органами регіональної влади представникам бізнесу, які беруть на себе соціально відповідальну роль. Важливим важелем тут має стати регулювання податкової політики та надання податкових пільг соціально відповідальним підприємствам.

Разом з тим, бізнес має у своєму розпорядженні широкий спектр дієвих інструментів та важелів впливу на забезпечення різних аспектів задовільної та гідної якості життя людини у будь-якій країні, проте його основна мета, пов'язана із максимізацією прибутку, здебільшого не сприяє та навіть суперечить цьому у глобальних масштабах. Так, суб'єкти господарювання власною виробничо-господарською діяльністю наносять різну за масштабами, проте завжди присутню шкоду навколишньому середовищу. Для запобігання та мінімізації цієї шкоди необхідно витратити значні обсяги фінансових ресурсів на будівництво захисних споруд, докорінну зміну технології виробництва на більш ощадну та екологічно нейтральну, запровадження інноваційних підходів до виготовлення продукції, заснованих на використанні відновлювальних джерел енергії та повторному використанні природних ресурсів за принципами циклічності. Важливим також є створення нових робочих місць гідної якості, соціальне забезпечення працівників які сьогодні або колись працювали на підприємстві та населення території, де розташовані його виробничі потужності, для реалізації чого також потрібні достатні обсяги коштів. За умов економічної кризи та низької купівельної спроможності населення більшості територій світу товаровиробники мають недостатній рівень прибутковості виробничої діяльності, в наслідок чого є обмеженими в можливостях здійснення інвестицій у соціальну сферу та техніко-технологічну модернізацію. Отже, спостерігаємо так зване замкнене коло економіки бідності, коли стверджується, що для того, щоб робити добрі вчинки потрібно мати великі гроші, а їх немає і за умови подальшого сповідування такого підходу ніколи не буде.

Розірвати замкнене коло можливо лише на підґрунті докорінної зміни самої філософії бізнесу: першочергово не наявність вільних коштів має лежати в основі соціально корисних вчинків суб'єктів господарювання, а, навпаки, соціально відповідальна поведінка підприємців буде поступово формувати їх привабливий бренд як роботодавця й товаровиробника на національному та міжнародному ринках, тим самим породжувати попит на їх продукцію або послуги, а отже й дозволить набути тенденцію до зростання розміру прибутку. Ну а зростання розміру прибутку дозволить ще більше розширити спектр благодійних справ та проявів соціально відповідальної поведінки суб'єктів господарювання. Саме ця трансформована ідея функціонування бізнесу і стала фундаментом концепції корпоративної соціальної відповідальності, яка сьогодні виступає провідною стратегією діяльності переважної більшості успішних компаній світу. І саме ця стратегія має стати провідною для української бізнес-спільноти у сьогоднішній кризовий час та у повоєнний період.

#### **Перелік використаних джерел:**

1. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» № 4004-XII від 24 лютого 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>.
2. Закон України «Про соціальні послуги» № 2671-VIII від 17.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
3. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» № 2862-VI від 23 грудня 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>.
4. Закон України «Про зайнятість населення» № 5067-VI від 05.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>.